

OPŁATY i FUNDUSZE

w ochronie środowiska

VERLAG
DASHÖFER

Literatura fachowa
dla firm i instytucji

AKTUALNOŚCI • PORADY PRAWNE • TEMAT NUMERU • FINANSE • PYTANIA I ODPOWIEDZI

Nr 9 wrzesień 2009

Miesięczny serwis informacyjno-doradczy

www.dashofer.pl

Spis treści:

■ Aktualności

- Czy będą opłaty za torebki foliowe? 1
- Stawki opłat za korzystanie ze środowiska na 2010 rok 1
- Nabór wniosków dla programów ochrony powietrza 2
- Dofinansowanie dla inwestycji w odnawialne źródła energii 3
- Szczegółowy opis priorytetów Programu Infrastruktura i Środowisko – nowa wersja 3
- Zmiany w procedurach odwoławczych dla konkursów unijnych 4

■ Porady prawne

- Ustawa o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji 5
- Rejestr uwalniania i transferu zanieczyszczeń 6

■ Temat numeru

- Co z funduszami ochrony środowiska w przyszłym roku? 9

■ Finanse

- Koszty kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska 12
- Program dostosowawczy a opłaty za korzystanie ze środowiska 14

■ Pytania i odpowiedzi 16

■ Wykaz zmian w prawie 16

§ Aktualności

Czy będą opłaty za torebki foliowe?

Pod koniec sierpnia pod obrady rządu miał trafić projekt Ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, o którym pisaliśmy w poprzednim numerze.

Ustawa zakładała m.in. wprowadzenie nowych rozwiązań, dotyczących objęcia torebek z tworzywa sztucznego, stosowanych do pakowania produktów w jednostkach handlowych, specjalną opłatą recyklingową.

Projekt ustawy nie został jednak rozpatrzony na posiedzeniu rządu. Uznano, że nowe rozwiązania mogą się przyczynić do wzrostu cen produktów kupowanych przez Polaków w sklepach.

Ze względu na skomplikowaną strukturę projektu wynikającego ze specjalistycznego charakteru ustawy, nadal będą prowadzone prace w celu usunięcia wszystkich kontrowersyjnych elementów.

Minister Środowiska ma przedstawić nowe założenia do tej ustawy tak, aby uniknąć działań, które będą obciążały finansowo zwykłych obywateli i przedsiębiorców.

Termin wyjścia nowej ustawy został zaplanowany na wiosnę 2010 roku. ■

Redakcja

§ Aktualności

Stawki opłat za korzystanie ze środowiska na 2010 rok

8 września 2009 r. opublikowano obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 18 sierpnia 2009 r. w sprawie

wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2010 (Mon. Pol. Nr 57, poz. 780).

Szanowni Państwo!

Z radością przekazuję w Państwa ręce wrześniowy numer serwisu informacyjno-doradczy „Opłaty i fundusze w ochronie środowiska”.

W aktualnościach informujemy o naborze wniosków dla programów ochrony środowiska oraz o możliwości dofinansowania dla inwestycji w odnawialne źródła energii. Dowie-

dzą się Państwo także o zmianach w procedurach odwoławczych dla konkursów unijnych.

W dziale Temat numeru omówiona została Ustawa o finansach publicznych. Autor przedstawia założenia nowej Ustawy oraz przewidywania, jak może ona wpłynąć na sektor ochrony środowiska.

W poradach prawnych przeczytają Państwo ciekawy artykuł o nowej Ustawie o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji.

Polecam także artykuły dotyczące finansów. Dowiedzą się z nich Państwo m.in., jakie są koszty kontroli przestrzegania przepisów.

Z wyrazami szacunku,
Wydawnictwo Verlag Dashofer

Anna Kordowska

Anna Kordowska
Redaktor odpowiedzialny
e-mail: kordowska@dashofer.pl
tel. (0-22) 559 36 43

Obwieszczenie przewiduje następujące górne jednostkowe stawki:

1. Gazy lub pyły wprowadzane do powietrza – 335,36 zł/kg.
2. Substancje wprowadzane ze ściekami do wód lub do ziemi – 215,00 zł/kg.
3. Wody chłodnicze wprowadzane do wód lub do ziemi – 24,56 zł/dam³.
4. Umieszczenie odpadów na składowisku – 245,67 zł/Mg.
5. Pobór wody podziemnej – 3,64 zł/m³.
6. Pobór wody powierzchniowej śródlądowej – 1,89 zł/m³.
7. Powierzchnia, z której odprowadzane są wody opadowe lub roztopowe, ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni, w szczególności z miast, portów, lotnisk, terenów przemysłowych, handlowych, usługowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów – 3,64 zł/m².
8. Za każde rozpoczęte 100 kg przyrostu masy ryb innych niż łososiowate lub innych organizmów wodnych w ciągu cyklu produkcyjnego w obiektach chowu lub hodowli ryb lub tych organizmów (jeśli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 3 pkt 38 lit. g ustawy Prawo ochrony środowiska) – 23,51 zł. ■

Redakcja

§ Aktualności

Nabór wniosków dla programów ochrony powietrza

Na stronach Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pojawiły się informacje o Programie dla przedsiębiorstw związanych z opracowaniem, zgodnie z art. 89-91 ustawy, programów ochrony powietrza i planów działania.

kiego Inspektora Ochrony Środowiska, w których poziom substancji przekracza poziom dopuszczalny, powiększony o margines tolerancji.

Tabela 1. Prognozowane wydatkowanie budżetu na lata 2009-2011

Nazwa programu priorytetowego:		„Program dla przedsięwzięć związanych z opracowaniem, zgodnie z art. 89-91 ustawy, programów ochrony powietrza i planów działania”			
Budżet programu priorytetowego (dane w tys. zł)		2009	2010	2011	Razem
I.	Planowana alokacja budżetu	1 000	2 500	4 000	7 500
II.	Planowane wypłaty zobowiązań z poz. I w 2010 roku	1 000	1 500		2 500
	Planowane wypłaty zobowiązań z poz. I w 2011 roku		1 000	1 000	2 000
	Planowane wypłaty zobowiązań z poz. I w 2012 roku			3 000	3 000

Kto może ubiegać się o dofinansowanie?

O dofinansowanie mogą się ubiegać województwa zobowiązane do opracowania programu ochrony powietrza. Kryterium ubiegania się o dofinansowanie jest ocena poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni lub lata poprzednie, sporządzana przez Wojewódz-

NASI STALI EKSPERCI:

Paulina Grabowska, prawnik. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, aplikant radcowski w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie. Ukończyła Szkołę Prawa Amerykańskiego oraz Szkołę Prawa Brytyjskiego i Europejskiego przy Uniwersytecie Warszawskim. Absolwentka studiów podyplomowych „Zarządzanie i finanse w przedsiębiorstwie” w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Obecnie pracownik dużej kancelarii.

dr Michał Kuliński, adwokat. Wykształcenie: Uniwersytet Jagielloński – Wydział Prawa i Administracji (1996-1998), Uniwersytet Warszawski – Wydział Prawa i Administracji (1998 – ukończony w 2001 r.), Centrum Prawa Amerykańskiego – Levin College of Law University of Florida przy WPIA UW, Studium Bezpieczeństwa Narodowego przy Instytucie Stosunków Międzynarodowych UW. Współpracownik firmy Prawniczej „Smoktunowicz&Falandysz”.

Krzysztof Choromański, współwłaściciel i Członek Zarządu Biura Konsultacyjnego KOBIKO Sp. z o.o. odpowiedzialny za zarządzanie projektami (ekonomiczne zagadnienia ochrony środowiska oraz przygotowanie i realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie infrastruktury ochrony środowiska i gospodarki komunalnej).

Wnioskodawca ma obowiązek podania liczby stref, na danym terenie, w stosunku do których powstał obowiązek opracowania programu ochrony powietrza (zgodnie z liczbą wskazaną przez WIOŚ).

W przypadku nieobjęcia wnioskiem wszystkich stref, należy wskazać przewidywany termin opracowania programu dla stref lub substancji pozostałych, wraz ze wskazaniem planowanych źródeł jego finansowania.

Budżet programu

Przewidywany budżet programu ze środków NFOSiGW na lata 2009-2011 wynosi 7 500 000,00 zł zgod-

nie z powyższą tabelą.

Terminy składania wniosków i procedura wyboru przedsięwzięć

Składanie wniosków odbywać się będzie w drodze naboru ciągłego. Wnioski rozpatrywane będą w kolejności wpływu do NFOŚiGW. O udzieleniu dofinansowania będzie decydować kolejność złożenia kompletnego wniosku o dofinansowanie w ramach przyjętego limitu środków w danym roku.

Forma dofinansowania

Dofinansowanie będzie się odby-

wać na zasadzie dotacji, której wysokość wyniesie do 50% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

Koszty kwalifikowane

Kosztami kwalifikowanymi są wszystkie koszty bezpośrednio związane z opracowaniem programu ochrony powietrza, niezbędne do jego opracowania, powstałe w okresie kwalifikowania wydatków.

Wzory wniosków o udzielenie dofinansowania zamieszczone są na stronie internetowej NFOSiGW: www.nfosigw.gov.pl. ■

Redakcja

§ Aktualności

Dofinansowanie dla inwestycji w odnawialne źródła energii

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej planuje przeznaczyć powyżej 1 mln złotych na preferencyjne pożyczki dla przedsiębiorstw, chcących inwestować w odnawialne źródła energii.

NFOŚiGW uruchomi II nabór wniosków o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć w ramach Programu Priorytetowego pn. „Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej Kogeneracji”. Wnioski będzie można składać w terminie od 1 grudnia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r.

Środki na dofinansowanie

Alokacja środków przeznaczonych na dofinansowanie przedsięwzięć będzie w wysokości 500 mln zł. Będą one pochodzić z opłat wnoszonych przez firmy energetyczne za zbyt mały udział energii odnawialnej w produkcji prądu.

Kto może przystąpić do konkursu?

W konkursie będą mogli uczestniczyć przedsiębiorcy realizujący inwestycje o wartości przekraczającej 10 mln zł. Będą mogli się starać o pożyczkę w wysokości do 50 mln

złotych, przy czym jej wartość nie może przekroczyć 75% kosztów projektów.

Oprocentowanie ma wynosić 6% w skali roku, a okres kredytowania nie powinien przekroczyć 15 lat. Po zakończeniu inwestycji przedsiębiorcy dodatkowo będą mogli się starać o częściowe umorzenie pożyczki (do 50%).

Dokumentację zawierającą szczegółowe warunki i wymagania konkursu będzie można pobrać z witryny internetowej www.nfosigw.gov.pl ■

Redakcja

§ Aktualności

Szczegółowy opis priorytetów Programu Infrastruktura i Środowisko – nowa wersja

Minister rozwoju regionalnego za-twierdził nową wersję Szczegółowego opisu priorytetów Programu Infrastruktura i Środowisko.

Nowa wersja wraz załącznikiem nr 2 *Organizacja systemu oceny i wyboru*

projektów w ramach POIiŚ oraz załącznikiem nr 3 *Indykatorywna tabela finansowa* obowiązuje od 3 września 2009 r.

Została wprowadzona możliwość **wypłaty zaliczek** w Działaniach

4.2-4.6 (wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie ochrony środowiska).

W załączniku 2 zmieniono zapisy w zakresie **procedury odwoławczej**, w związku ze zmianą wytycznych horyzontalnych, wprowadzając moż-

liwość odwołań dla projektów znajdujących się na liście rezerwowej.

W Działaniu 2.1 wprowadzono nowy typ projektu, dotyczący **prac przygotowawczych dla projektów indywidualnych**, dotyczących termicznego unieszkodliwiania odpadów, umożliwiając finansowanie i refundację środków związanych z dokumentacją przed zakończeniem prac przygotowawczych dla danego projektu i umożliwiając finansowanie przygotowania inwestycji w tym zakresie na potrzeby kolejnej perspektywy finansowej.

W Działaniu 3.1 poprawiono zapis dotyczący poziomu dofinansowania projektów przeciwpowodziowych realizowanych przez JST, realizujące zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Wkład własny dla takich projektów pokrywany jest ze środków budżetu państwa.

W ramach działania zaktualizowano także zapisy dotyczące linii demarkacyjnej w związku z aktualizacją listy projektów indywidualnych w lipcu 2009 r. w odniesieniu do podziału projektu dla Żuław. Zaktualizowane zostały zapisy dotyczące linii demarkacyjnej zgodnie z uchwa-

łami Komitetu Koordynującego NSRO w odniesieniu do Działania 3.2 (możliwość wsparcia Państwowej Straży Pożarnej w Regionalnych Programach) oraz Działania 4.1 (umożliwienie wsparcia systemów zarządzania środowiskowego dla MŚP w tych województwach, gdzie takiego wsparcia nie przewidziano w Regionalnych Programach).

Szczegółowy opis priorytetów Programu Infrastruktura i Środowisko można znaleźć na stronie internetowej: www.pois.gov.pl ■

Redakcja

Aktualności

Zmiany w procedurach odwoławczych dla konkursów unijnych

Od 21 sierpnia obowiązują nowe wytyczne do procedur odwoławczych ustalonych dla programów operacyjnych konkursów ogólnych od 20 grudnia 2008 r.

Wnioskodawcy umieszczeni na liście rezerwowej mogą się odwoływać

Podstawową zmianą jest możliwość odwołania w przypadku, gdy projekt przeszedł pozytywnie wszystkie etapy oceny, ale nie został zakwalifikowany do dofinansowania ze względu na wyczerpanie puli środków przewidzianych w ramach danego konkursu i w związku z tym został umieszczony na tzw. liście rezerwowej lub liście rankingowej na pozycji, która uniemożliwia podpisanie z takim wnioskodawcą umowy o dofinansowanie.

Zmiana ta ma na celu zrównanie sytuacji prawnej wnioskodawców wnioskujących o dofinansowanie w ramach jednego konkursu. Do tej pory większą ochroną prawną objęci byli wnioskodawcy, których

projekty zostały odrzucone.

Osoby znajdujące się na liście rezerwowej lub na liście rankingowej nie miały możliwości bezpośredniego podpisania umowy o dofinansowanie oraz nie mogły kwestionować wyników oceny ich projektów.

UWAGA!

Odwołanie nie przysługuje w momencie wyczerpania dostępnej alokacji na działanie lub priorytet. Zostało to doprecyzowane w art. 30a ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Pozostałe zmiany

W znowelizowanych wytycznych dodano zalecenie, aby w przypadku ponownej oceny przeprowadzonej w wyniku pozytywnego rozpatrzenia środków odwoławczych weryfikowane były jedynie te elementy oceny pierwotnej projektu, które były przedmiotem procedury odwoławczej. Ma to za zadanie weryfikować tylko te elementy, które zaważyły na otrzymaniu oceny uniemożliwiającej zakwalifikowanie

projektu do dofinansowania, a nie na całościowej ocenie projektu.

W informacjach o wynikach oceny projektu należy podać pełne dane na temat kryteriów oceny niespełnionych przez wnioskodawcę lub punktacji za ich spełnienie (w zależności od przyjętego systemu). Pozwoli to wnioskodawcy na właściwe wniesienie środka odwoławczego oraz umożliwi ustosunkowanie się do wyników oceny w zakresie, w jakim wnioskodawca się z tymi wynikami nie zgadza.

Nadanie pisma w placówce pocztowej jest równoznaczne z wniesieniem środka odwoławczego, przy czym termin przewidziany dla właściwej instytucji do rozpatrzenia tak wniesionego środka odwoławczego rozpoczyna swój bieg od dnia otrzymania środka odwoławczego przez tę instytucję.

Szczegółowe informacje o wprowadzonych zmianach i treść wytycznych zamieszczone są na stronie: www.mrr.gov.pl. ■

Redakcja

Porady prawne

Ustawa o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji

6 sierpnia 2009 r. Prezydent podpisał Ustawę z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji, która wejdzie w życie w ciągu 30 dni od jej ogłoszenia. Ustawa ma stworzyć podstawy prawne do zarządzania krajowym pułapem emisji gazów cieplarnianych i pułapami innych substancji w sposób, który zapewni Polsce wywiązanie się ze zobowiązań wspólnotowych i zobowiązań międzynarodowych oraz umożliwi optymalizację kosztową redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza.

Założenia nowej ustawy

Zgodnie z art. 1 ustawa określa:

- 1) zadania Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami;
- 2) zasady funkcjonowania Krajowego systemu bilansowania i prognozowania emisji;
- 3) zasady zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji;
- 4) zasady funkcjonowania Krajowego rejestru jednostek Kioto;
- 5) zasady obrotu i zarządzania jednostkami Kioto;
- 6) zasady funkcjonowania Krajowego systemu zielonych inwestycji oraz Rachunku klimatycznego;
- 7) warunki i zasady realizacji projektów wspólnych wdrożeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) warunki i zasady realizacji poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) projektów wspólnych wdrożeń,
 - b) projektów mechanizmu czystego rozwoju.

Cel ustawy

Przepisy ustawy mają za zadanie w sposób kompleksowy wprowadzić

system zarządzania ochroną powietrza i klimatu, który ma stanowić uzupełnienie do regulacji adresowanych do indywidualnych instalacji z mocy Ustawy – Prawo ochrony środowiska.

Krajowy system bilansowania i prognozowania emisji

Ustawa przewiduje powstanie krajowego systemu bilansowania i prognozowania emisji, w ramach którego będą gromadzone, przetwarzane, szacowane, prognozowane, bilansowane i zestawiane informacje o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji wprowadzanych do powietrza, dając rządowi możliwość wpływania na działalność przedsiębiorstw i sektorów w celu polepszenia jakości powietrza oraz ograniczenia emisji sumarycznej z terytorium kraju do poziomów umożliwiających dotrzymanie nałożonych na kraj pułapów emisji.

Informacje zebrane w krajowej bazie będą podstawą do opracowania krajowego raportu o wielkościach emisji gazów cieplarnianych oraz innych zestawień i dokumentów, zgodnych z wymaganiami Konwencji Klimatycznej i innych aktów prawa wspólnotowego i międzynarodowego.

W sytuacji przekroczenia krajowego pułapu emisji z mocy ustawy będzie opracowany, a następnie przyjęty przez Radę Ministrów, krajowy plan redukcji emisji, który będzie podstawą dla podjęcia przez ministra środowiska działań dotyczących opracowania i przyjęcia wspólnie z ministrami właściwymi sektorowymi planów redukcji emisji.

W przypadku przekroczenia krajowego pułapu emisji, podmioty wy-

mienione w planach będą miały obowiązek ograniczenia emisji substancji szkodliwych.

Krajowy ośrodek bilansowania i zarządzania emisjami

Ustawa przewiduje utworzenie Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami, do zadań którego będzie należeć między innymi wykonywanie zadań związanych z funkcjonowaniem Krajowego systemu bilansowania i prognozowania emisji, w tym prowadzenie Krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji, a także prowadzenie Krajowego rejestru jednostek Kioto.

Wykonywanie zadań Krajowego ośrodka ustawa powierza Instytutowi Ochrony Środowiska w Warszawie. Działalność Krajowego ośrodka ma być finansowana ze środków pochodzących z opłat i kar pieniężnych, pobieranych na podstawie przepisów o wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji oraz na podstawie przepisów o systemie bilansowania i rozliczania wielkości emisji dwutlenku siarki i tlenków azotu (NOX) dla dużych źródeł spalania. Nadzór nad wykonaniem zadań przez Krajowy ośrodek sprawuje Minister właściwy do spraw środowiska.

Redukcja gazów cieplarnianych

Specjalne miejsce w ustawie zajmują regulacje dotyczące redukcji gazów cieplarnianych. Polska, ratyfikując w 2002 roku Protokół z Kioto, zobowiązała się do monitorowania działań wpływających na emisję gazów cieplarnianych oraz ich redukcję o 6% w stosunku do emisji z roku bazowego 1988.

Ustawa wprowadza do polskiego porządku prawnego trzy mechanizmy wynikające z Protokołu z Kioto – dotyczące realizacji projektów wspólnych wdrożeń, projektów mechanizmu czystego rozwoju oraz handlu jednostkami Kioto.

W okresie 2008-2012 Polska dysponuje znaczną nadwyżką jednostek Kioto, które mogą być sprzedane innym państwom, które nie są w stanie zredukować emisji gazów cieplarnianych do poziomu, do którego zobowiązały się w Protokole z Kioto.

Obrót i zarządzanie jednostkami Kioto

Polska już od kilku miesięcy prowadzi konsultacje nt. sprzedaży jednostek Kioto. W ustawie określono zasady obrotu i zarządzania jednostkami Kioto, w tym także zawierania umów, których przedmiotem jest obrót jednostkami przyznanej emisji.

Jednostki Kioto mogą być wykorzystywane do wypełnienia zobowiązań redukcyjnych kraju, ale nie mogą być wykorzystywane do wypełnienia zobowiązań w ramach wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji.

Krajowy system zielonych inwestycji

Ponadto w ustawie określono podstawy funkcjonowania Krajowego systemu zielonych inwestycji. System zagwarantuje transfer jednostek

między państwami posiadającymi określone cele redukcyjne oraz wzmocni działania proekologiczne w kraju.

Pozyskane środki będą mogły być wykorzystywane na wspieranie projektów realizowanych w następujących obszarach:

- poprawy efektywności energetycznej,
- poprawy efektywności wykorzystania węgla, w tym związanej z czystymi technologiami węglowymi,
- zamiany stosowanego paliwa na paliwo niskoemisyjne,
- unikania lub redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu,
- wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- unikania lub redukcji emisji metanu przez jego odzyskiwanie i wykorzystywanie w przemyśle wydobywczym, gospodarce odpadami i ściekami oraz w gospodarce rolnej, a także przez wykorzystywanie go do produkcji energii,
- działań związanych z sekwestracją gazów cieplarnianych,
- innych działań zmierzających do ograniczania lub unikania krajowej emisji gazów cieplarnianych lub pochłaniania dwutlenku węgla (CO₂) oraz adaptacji do zmian klimatu,
- prowadzenia prac badawczo-rozwojowych w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz zaawansowanych

i innowacyjnych technologii przyjaznych środowisku,

- działalności edukacyjnej, w tym prowadzenia szkoleń wspomagających wypełnianie krajowych zobowiązań wynikających z Protokołu z Kioto.

Przytoczona powyżej lista obszarów gwarantuje równy dostęp wszystkich sektorów: przemysłu, leśnictwa, rolnictwa, transportu do środków, a preferowane będą te obszary, w których działania będą najefektywniejsze pod względem ekologiczno-ekonomicznym.

Rachunek klimatyczny

Ustawa przewiduje, że środki finansowe pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji będą gromadzone na wyodrębnionym rachunku klimatycznym w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

NFOŚiGW będzie miał za zadanie organizację naboru wniosków o udzielenie wsparcia finansowego (konkursy), ich ocenę, nadzorowanie wdrażania i realizacji oraz kontrolowanie końcowych efektów ekologicznych wdrożonych projektów.

Krzysztof Choromański

§ Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070).

Porady prawne

Rejestr uwalniania i transferu zanieczyszczeń

Prawo ochrony środowiska zawiera ważne dla przedsiębiorców uregulowania, dotyczące funkcjonowania europejskiego rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń. Obowiązki z tym związane mają już od 1 stycznia 2007 r. niektóre większe zakłady.

Wstęp

Od 1 stycznia 2007 r. emisje substancji do powietrza i wody oraz przekazywanie odpadów z dużych instalacji przemysłowych powinny być podawane w raportach w ramach europejskiego rejestru uwalniania

i transferu zanieczyszczeń (w skrócie E-PRTR, ang. *European Pollutant Release and Transfer Register*).

Wymaganie to zostało wprowadzone Rozporządzeniem **166/2006/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w spra-

wie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (dalej „Rozporządzenie”). Każde państwo członkowskie UE zostało zobligowane do stworzenia Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (PRTR), które jest elementem Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (E-PRTR).

Rejestry uwalniania i transferu zanieczyszczeń PRTR to katalogi lub rejestry niebezpiecznych uwolnień i transferów zanieczyszczeń z różnych źródeł z terenu zakładu.

Zawierają informacje o uwalnianiu i transferach zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby. Rozporządzenie ma na celu poprawę publicznego dostępu do informacji dotyczących zanieczyszczeń środowiska przez ustanowienie spójnego, zintegrowanego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń.

Cel Europejskiego PRTR

Celem Europejskiego PRTR jest:

- Ułatwienie udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji z zakresu ochrony środowiska.
- Śledzenie tendencji i wykazywanie postępów w ograniczaniu emitowanych i transferowanych zanieczyszczeń.
- Społeczne kontrole i presja na zakłady mające największy wpływ na zanieczyszczenie środowiska.
- Szeroki dostęp do informacji o zanieczyszczeniu środowiska.

Terminy i miejsce składania raportów w Polsce precyzuje Ustawa – Prawo ochrony środowiska (art. 236 a-d). Krajowy Rejestr prowadzony jest przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Kto składa raporty?

Prowadzący instalację, obejmującą co najmniej jeden z rodzajów dzia-

łalności spośród wymienionych w **Załączniku nr I** do Rozporządzenia, z przekroczeniem obowiązujących wartości progowych dla uwolnień zanieczyszczeń określonych w **Załączniku nr II** do tego rozporządzenia, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po danym roku sprawozdawczym, przekazuje do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska sprawozdanie zawierające informacje niezbędne do tworzenia Krajowego Rejestru.

W powołanym Załączniku nr I do rozporządzenia znalazły się następujące rodzaje działalności (w tym miejscu wymienione zostaną tylko podstawowe działy działalności gospodarczej):

- a) przemysł energetyczny,
- b) produkcja i obróbka metali,
- c) przemysł mineralny,
- d) przemysł chemiczny,
- e) gospodarka odpadami,
- f) produkcja i przetwórstwo papieru oraz drewna,
- g) intensywny chów i hodowla inwentarza żywego i akwakultura,
- h) inne wskazane rodzaje działalności.

Kiedy składa się raporty?

W celu doprecyzowania, które z wymienionych wyżej rodzajów eksploatacji instalacji objęte są obowiązkiem sprawozdawczym, w **art. 236b ust. 1** ustawy oraz w **art. 5 ust. 1** rozporządzenia określono, że objęte nim są:

- a) uwalnianie do powietrza, wody i gleby jakiegokolwiek zanieczyszczeń określonych w **Załączniku II** (zamknięty katalog 91 substancji lub związków chemicznych), którego obowiązująca wartość progowa jest przekroczona;
- b) transfer poza miejsce powstania, przekraczający rocznie 2 tony dla odpadów niebezpiecznych lub 2000 ton dla odpadów innych niż niebezpieczne dla dowolnej

operacji odzysku (R) lub unieszkodliwiania (D), z wyjątkiem operacji unieszkodliwiania typu „obróbka w glebie” oraz „głębokie wtryskiwanie”, o których mowa w **art. 6** rozporządzenia, z podaniem odpowiednio „R” lub „D”, w zależności od tego, czy odpad jest przeznaczony do odzysku czy do unieszkodliwiania, oraz dla transgranicznego przemieszczenia odpadów niebezpiecznych z podaniem nazwy i adresu firmy dokonującej odzysku lub unieszkodliwiania odpadów oraz rzeczywistego miejsca odzysku lub unieszkodliwiania;

c) transfer poza miejsce powstania któregośkolwiek z zanieczyszczeń określonych w **Załączniku II**, zawartego w ściekach przeznaczonych do oczyszczenia, dla którego wartość progowa określona w **Załączniku II** kolumna 1b jest przekroczona.

Wzór formularza zawarty jest w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2009 r. w sprawie sprawozdania do tworzenia Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (Dz.U. z 2009 r. Nr 141, poz. 1154) – weszło w życie 15 września 2009 r.).

✓ UWAGA!

Jeżeli progi określone w Załączniku I do rozporządzenia zostaną osiągnięte, ale nie zostaną przekroczone, sprawozdanie PRTR nie jest wymagane.

Jeżeli nie określono progu wydajności (*) w Załączniku I do rozporządzenia, wszystkie zakłady prowadzące daną działalność podlegają obowiązkowi złożenia rocznego sprawozdania PRTR.

Jeżeli zostaną przekroczone progi wydajności określone w Załączniku I do rozporządzenia, ale progi uwalniania ani transferu poza miejsce powstania określone z Załączniku II do rozporządzenia nie zostaną przekroczone, wymagana jest rejes-

tracja, czyli złożenie tylko części sprawozdania PRTR określającej dane identyfikacyjne zakładu.

Sprawdzanie danych

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska ocenia jakość dostarczonych przez prowadzących instalacje danych, w szczególności pod względem ich kompletności, spójności i wiarygodności.

Gromadzone dane niezbędne do tworzenia Krajowego Rejestru są dostępne dla Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji.

Metody zbierania danych

Rejestr dotyczy łącznie 91 kategorii substancji. Przedsiębiorcy uwzględniają przy tym ilościowe progi emisji. Do wyznaczania wielkości emisji substancji mogą być wykorzystywane zarówno wyniki pomiarów, jak i obliczeń lub oszacowań.

Zastosowane metody zbierania danych należy odpowiednio opisać. Wytyczne w tym zakresie zostały przygotowane przez Dyрекcję Generalną ds. Środowiska Komisji Europejskiej i dostępne są również w języku polskim. Sprawozdawczość w zakresie transferu odpadów obejmuje jedynie zbiorcze dane ilościowe z podziałem na odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne oraz uwzględnia stosowane metody zagospodarowania. Oddzielnie należy składać raport

o przekazywaniu odpadów niebezpiecznych do innych krajów.

Dla zakładów objętych programem E-PRTR ważne jest systematyczne zbieranie i dokumentowanie danych, na podstawie których będą sporządzane raporty roczne. W tym celu należy zdefiniować metodę pozyskiwania informacji i ich przetwarzania.

Dostęp do informacji

Istotnym elementem programu E-PRTR jest dostęp społeczeństwa do informacji środowiskowych. Instytucją odpowiedzialną za publiczne udostępnianie danych zawartych w rejestrze drogą elektroniczną jest Europejska Agencja Środowiska (EEA). Na jej stronach można znaleźć pewne informacje na ten temat. EEA prowadzi podobny rejestr w ramach programu European Pollutant Emission Register, na podstawie danych o emisji do powietrza i wody za lata 2001 i 2004.

Dane są zamieszczone na stronie internetowej: <http://eper.ec.europa.eu/eper/> w formie map i wykresów. Dostępne są również pełne zestawienia danych dla poszczególnych krajów, przygotowane w formacie XML.

Przejście na standard raportowania E-PRTR jest w pewnym sensie rozszerzeniem istniejącego rejestru, z uwzględnieniem nowych zagadnień tematycznych (takich jak transfer odpadów). Będzie się też

wiązało z większą częstotliwością raportów.

Harmonogram PRTR

W rozporządzeniu znajduje się harmonogram określający obowiązki sprawozdawcze operatorów i państw członkowskich zobligowanych do współtworzenia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (E-PRTR).

Kary pieniężne

Zgodnie z postanowieniami **art. 20 ust. 1** rozporządzenia państwa członkowskie określają we własnym zakresie zasady dotyczące sankcji ustawowych w przypadku naruszenia rozwiązań wynikających z tego rozporządzenia oraz podejmują wszelkie środki niezbędne do ich wdrożenia.

Wykonując to zobowiązanie, polski ustawodawca w **art. 236d** ustawy określił, że w przypadku nieprzekazania sprawozdania o uwolnionych zanieczyszczeniach lub przekazania danych nieodpowiedniej jakości, w stosunku do podmiotu zobowiązanego będą stosowane sankcje w postaci kary pieniężnej.

✓ WAŻNE!

W takim przypadku wojewódzki inspektor ochrony środowiska nakłada na prowadzącego instalację, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości 10 000 zł. W przypadku niezapewnienia przez prowadzącego instalację jakości przekazywanych danych pod względem ich komplet-

Rok sprawozdawczy	Sprawozdawczość operatorów	Sprawozdawczość państw członkowskich	Wprowadzenie przez Komisję	Przegląd przez Komisję
2007	31.03.2008 r.	30.06.2009 r.	30.09.2009 r.	31.10.2011 r.
2008	31.03.2009 r.	31.03.2010 r.	30.04.2010 r.	31.10.2011 r.
2009	31.03.2010 r.	31.03.2011 r.	30.04.2011 r.	31.10.2011 r.
2010	31.03.2011 r.	31.03.2012 r.	30.04.2012 r.	31.10.2014 r.
2011	31.03.2012 r.	31.03.2013 r.	30.04.2013 r.	31.10.2014 r.
2012	31.03.2013 r.	31.03.2014 r.	30.04.2014 r.	31.10.2014 r.

ności, spójności lub wiarygodności, wojewódzki inspektor ochrony środowiska nakłada na prowadzącego instalację, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości 5 000 zł.

Karę pieniężną wnosi się w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o karze stała się ostateczna.

W sprawach dotyczących kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy **Działu III** Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Wysokość kary pieniężnej orzekanej na podstawie **art. 236d ust. 1 i 2** ustawy nie może być miarkowana, gdyż ustalenie wystąpienia przesłanek uzasadniających orzeczenie kary pieniężnej obliuguje organ administracji do orzekania jej w wysokości bezpośrednio wynikającej z przepisów.

Z postanowień **art. 236d ust. 1 i 2** ustawy nie wynika, jak powinien zachować się organ administracji w przypadku, gdy podmiot, w stosunku do którego orzeczono karę pieniężną, w dalszym ciągu nie wywiązuje się z ciążących na nim

obowiązków sprawozdawczych. Ustawodawca nie przewidział możliwości kilkakrotnego wymierzenia kary pieniężnej za brak wykonania tych samych obowiązków.

Zmiany

Jak informuje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, duże firmy wprowadzające zanieczyszczenia do powietrza i do wód lub ziemi powinny w tym roku szczególnie dokładnie policzyć opłaty za korzystanie ze środowiska. Mają one być zgodne ze sprawozdaniami PRTR.

Oznacza to, że np. ciepłownie czy elektrownie, które dotychczas rozliczały się za dwutlenek i tlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek siarki, pyły, a niekiedy też za benzoalfapiren i sadze, w PRTR powinny podawać dodatkowo dane o metalach ciężkich i innych substancjach.

Niektórzy przedsiębiorcy zapłacą więc znacznie więcej niż dotychczas. Od roku sprawozdawczego 2009, jeśli pojawią się niespójności w wykazach za korzystanie ze środowiska i sprawozdaniach PRTR, wysokości opłat wymienione przez marszałków mają być zgodne z danymi ze sprawozdania PRTR.

§ Podstawy prawne:

- **Akty unijne:**
 - Rozporządzenie (WE) Nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmieniającym dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE (Dz.U.L 33 z 04.02.2006, str. 1).
- **Akty krajowe:**
 - Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.).
 - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2009 r. w sprawie sprawozdania do tworzenia Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (Dz.U. z 2009 r. Nr 141, poz. 1154).
- **Wytyczne unijne:**
 - Wytyczne dotyczące wdrażania Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, Komisja Europejska – Dyrekcja Generalna ds. Środowiska – 31 maja 2006 r. <http://www.gios.gov.pl> <http://www.prtr.ec.europa.eu/eper/Gaps.asp?i> ■

Paulina Grabowska

Temat numeru

Co z funduszami ochrony środowiska w przyszłym roku?

Nowa Ustawa o finansach publicznych przewiduje funkcjonowanie jedynie państwowych funduszy celowych. Fundusze te będą tylko rachunkami bankowymi i nie będą posiadały osobowości prawnej. Zgodnie ze stanowiskiem Ministra Środowiska wprowadzenie tych rozwiązań oznacza załamanie systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce.

27 sierpnia 2009 r. uchwalona została przez Sejm RP nowa Ustawa o finan-

sach publicznych, a także przepisy wprowadzające ją. Większość przepisów nowej ustawy ma wejść w życie 1 stycznia 2010 r.

Zgodnie z zapisami ustawowymi ograniczeniu ulegnie zakres funduszy celowych. Po nowelizacji ustawy będą funkcjonowały tylko państwowe fundusze celowe.

Fundusze te będą jedynie rachunkami bankowymi i nie będą posiadały osobowości prawnej. Obsługa

funduszy będzie należała do dysponenta funduszu – komórki w ministerstwie lub jednostki podległej ministrowi.

WAŻNE!

Zmiana planu finansowego funduszu będzie wymagała zgody ministra oraz powiadomienia Ministra Finansów.

Wszystkie dotychczasowe samorządowe fundusze celowe zostaną włączone do budżetów właściwych jednostek samorządu terytorialnego.

Dla sektora ochrony środowiska najważniejsze pytanie w tym przypadku brzmi: co w takim razie z funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej? Czy wojewódzkie, powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostaną zlikwidowane, a Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przekształcony w państwowy fundusz celowy, nieposiadający osobowości prawnej?

Fundusze powiatowe i gminne

Jeśli chodzi o fundusze powiatowe i gminne, sprawa wydaje się przesądzona. Od poszczególnych gmin i powiatów będzie zależeć, na co przeznaczą środki z opłat i kar środowiskowych. Jeśli będą chcieli, to tak jak do tej pory, przeznaczą je np. na edukację ekologiczną czy dofinansowanie zakupu pojemników do selektywnej zbiórki odpadów. Jednak równie dobrze będą mogły wydać te środki na rozbudowę budynku urzędu gminy czy powiatu. Nikt im tego od przyszłego roku nie zabroni.

Opinia prawna zlecona przez Sejm

Jak można wyczytać w jednej z opinii prawnych zleconych przez Sejm:

„Likwidacja funduszy gminnych i powiatowych prowadzi do zmniejszenia środków przeznaczanych na ochronę środowiska. Co więcej, nawet gdyby organy gmin i powiatów zamierzały wykorzystać nowe przychody budżetowe pochodzące z opłat za korzystanie ze środowiska oraz z administracyjnych kar pieniężnych na cele związane z ochroną środowiska, wówczas nie będą mogły w tym celu wykorzystać narzędzi prawnych obecnie zarezerwowanych dla funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.”

Sądzymy ponadto, iż proponowane rozwiązanie prowadzi do sytuacji, w której jednostki samorządu terytorialnego będą czerpać bezpośrednio korzyści budżetowe z oddziaływania przez przedsiębiorców na środowisko, w tym z naruszania przez przedsiębiorców obowiązujących przepisów o ochronie środowiska. Może to rzutować na motywację jednostek samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do redukcji oddziaływania na środowisko przez przedsiębiorców i przestrzegania przez nich obowiązujących przepisów.”

✓ WAŻNE!

Jeśli chodzi o narzędzia prawne, to po likwidacji funduszy powiatowych i funduszy gminnych, gdyby samorządy zamierzały finansować ochronę środowiska w dotychczasowym wymiarze ze środków zlikwidowanych funduszy, powinny one przestrzegać ogólnych przepisów regulujących dysponowanie środkami publicznymi.

Nie będą mogły korzystać z form prawnych finansowania ochrony środowiska przewidzianych w art. 411 POŚ (który po proponowanej nowelizacji odnosić się będzie wyłącznie do Narodowego Funduszu i funduszy wojewódzkich).

Korzyści dla samorządów

W przypadku korzyści, jakie samorządy mogą czerpać ze zmian przepisów, autorzy opinii przedstawiają przykład opłaty za wycięcie drzew, która stanowi w całości przychód właściwego funduszu gminnego oraz opłat za składowanie odpadów i za nielegalne magazynowanie odpadów, które stanowią w 50% przychód funduszu gminnego, zaś w 10% przychód właściwego funduszu powiatowego.

Zarówno przy wydawaniu zgody na wycięcie drzew, jak i w przypadku lokalizacji składowisk odpadów

kluczowa rola przypada organom jednostek samorządu terytorialnego. Zatem wraz ze zniesieniem obowiązku przeznaczania wpływów z tych źródeł na szeroko rozumiane cele środowiskowe, jednostki samorządu terytorialnego będą czerpały korzyści z wydawania jak największej ilości decyzji zezwalających na wycięcie drzew oraz ze zwiększania ilości składowanych na ich terenie odpadów komunalnych.

Fundusze narodowy i wojewódzkie

Jeśli chodzi o narodowy i wojewódzkie fundusze, niestety dziś trudno odpowiedzieć na pytanie, co będzie w przyszłym roku. Wszystko zależy od dalszych losów rządowego projektu Ustawy o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1776).

Zgodnie z odpowiedzią sekretarza stanu, Stanisława Gawłowskiego, na interpelację w sprawie zmiany formuły prawnej funduszy ochrony środowiska z dnia 15 czerwca 2009 r. podjęte zostały „działania zmierzające do zmiany przepisów projektu Ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych w taki sposób, aby zapewnić działanie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na zasadach możliwie najbardziej zbliżonych do obowiązujących, z uwzględnieniem założeń reformy finansów publicznych.”

Działania, o których pisze minister, to właśnie przygotowanie projektu Ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (obecnie druk sejmowy nr 1776). Projekt ten wpłynął do Sejmu kilka miesięcy po projekcie Ustawy o finansach publicznych.

Zgodnie z informacjami ministra, w toku prac nad projektem Ustawy

o finansach publicznych oraz projektem Ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, za zgodą stałego komitetu Rady Ministrów, przygotowany został projekt Ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, który zgodnie z zapewnieniami ministra „stał się podwaliną reformy finansów publicznych w resorcie środowiska”.

Jednak, jak pisze minister, „dla zachowania spójności proponowanych zmian w Ustawie – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw z założeniami reformy finansów publicznych konieczne było przyjęcie nowej, zgodnej z projektem Ustawy o finansach publicznych, formy organizacyjno-prawnej dla Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, to jest odpowiednio państwowej osoby prawnej i samorządowych osób prawnych. Projekt Ustawy o finansach publicznych przewiduje w sektorze finansów publicznych wyłącznie państwowe fundusze celowe pozbawione osobowości prawnej.”

Zgodnie z cytowanym pismem ministra, gdyby zapisy zawarte w projekcie nie weszły w odpowiednim czasie do polskiego systemu prawnego, to finansowanie ochrony środowiska w Polsce załamałoby się. Właściwie trudno z ministrem polemizować.

Obecne rozwiązania finansowe oparte są na istniejących instytucjach. Ich likwidacja czy nawet kompleksowa reorganizacja może, w warunkach braku przygotowanej alternatywy, doprowadzić do krachu całego systemu, a resort planu B raczej nie ma. Tylko czy plan A jest rzeczywiście realny? Tak, jak zostało napisane wyżej, projekt wpłynął do Sejmu kilka miesięcy po projekcie Ustawy o finansach pub-

licznych, który dopiero kilka dni temu został uchwalony. Czy można dziś określić, kiedy zakończone zostaną przez Sejm i Senat prace nad przygotowanym przez Ministerstwo Środowiska projektem? Jest to trudne. Z danych wynika, że projekt jest kontrowersyjny. Największy klub opozycyjny w pierwszym czytaniu w całości głosował za odrzuceniem projektu ustawy.

W dwóch opiniach prawnych zamówionych w trakcie prac legislacyjnych można znaleźć sporo negatywnych opinii, w tym sugestie niezgodności niektórych zapisów z Konstytucją.

Zarzuty do projektu Ustawy

Pierwszy poważny zarzut dotyczy braku opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Zgodnie z opinią prawną stanowi to naruszenie Regulaminu Sejmu i Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.). W uzasadnieniu do projektu powołano się co prawda na przepisy uchwały Rady Ministrów, ale ustawowych obowiązków nie można znieść przepisami uchwały Rady Ministrów.

Kolejny zarzut to wykorzystywanie projektu do przeprowadzenia weryfikacji kadr. Autorzy opinii prawnej piszą:

„Negatywnie należy ocenić kwestię „przeгляdu kadr” przewidzianą w Projekcie Ustawy. Uważamy, iż proponowane zmiany formy prawnej funduszy ani zakresu ich działalności nie uzasadniają takiego przeгляdu. Zważywszy zaś na poważne skutki w zakresie stosunków pracowniczych, „przeгляд” taki może zostać uznany za niezgodny z Konstytucją.”

Jeszcze jedna kwestia związana z Konstytucją: „niektóre przepisy projektu ustawy wymagają korekty

zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, ponieważ (...) rodzaj wątpliwości co do ich zgodności z Konstytucją (przepisy zawierające upoważnienia do wydawania rozporządzeń Rady Ministrów i ministra).” Kolejna kwestia, która niepokoi ekspertów, to powoływanie członków Zarządu Narodowego Funduszu:

„Niezrozumiała jest dla nas proponowana zmiana sposobu powoływania członków Zarządu Narodowego Funduszu. Zmierza ona w kierunku przeciwnym do zmian w Prawie ochrony środowiska, obowiązujących raptem od dnia 24 marca 2009 roku.”

W jednej z opinii wręcz sugeruje się, żeby „rozważyć możliwość zachowania przez NFOŚiGW i wojewódzkie fundusze dotychczasowej formy organizacyjno-prawnej tych funduszy, czemu musiałyby jednak towarzyszyć odpowiednie zmiany projektu Ustawy o finansach publicznych”.

Wygląda na to, że projekt tak szybko nie zostanie uchwalony. Potem jeszcze oczekiwanie na podpis Prezydenta. Czy nastawienie Prezydenta do ustawy będzie takie samo jak opozycji? Nie można tego wykluczyć, szczególnie w sytuacji, gdy będzie możliwość niezgodności ustawy z Konstytucją, w połączeniu z podejrzeniem o przygotowanie czystek w ważnych instytucjach finansowych państwa.

W tej sytuacji może warto zacząć przygotowywać jakiś plan B już teraz, chociaż pewnie łatwiej poczekać i za kilka miesięcy przerzucić się odpowiedzialnością za demontaż systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce – szczególnie, że z niewykorzystanych pieniędzy z Unii i kar za niewywiązanie się ze zobowiązań akcesyjnych będzie się zapewne tłumaczyć dopiero następna ekipa. ■

Krzysztof Choromański

Koszty kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska

Przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony środowiska jest obecnie jednym z istotnych elementów działalności przede wszystkim przedsiębiorców działających w zasadzie w każdej dziedzinie gospodarki. Analizując kwestie dotyczące możliwości i warunków kontroli, szczególną uwagę należy zwrócić na kwestie kosztów kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska, które zostały uregulowane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 10 kwietnia 2006 r. w sprawie warunków i sposobu ustalania kosztów kontroli (Dz.U. z 2006 r. Nr 71, poz. 495 ze zmianami), dalej zwanego „rozporządzeniem”.

Kto sprawuje kontrolę przestrzegania ochrony środowiska?

Kontrolę przestrzegania przepisów o ochronie środowiska sprawuje Inspekcja Ochrony Środowiska, która działa na podstawie Ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, ze zm.), dalej zwanej „ustawą”.

Do istotnych zadań Inspekcji Ochrony Środowiska z punktu widzenia podmiotów, których działalność powiązana jest z użytkowaniem zasobów przyrody należy – poza kontrolą przestrzegania przepisów o ochronie środowiska – w szczególności:

- kontrola przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska oraz zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów wielkości emisji,
- udział w postępowaniu dotyczącym lokalizacji inwestycji,
- udział w przekazywaniu do

- użytku obiektów lub instalacji realizowanych jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko,
- kontrola eksploatacji instalacji i urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska,
- kontrola przestrzegania przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych,
- kontrola przestrzegania przepisów o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej,
- kontrola wyrobów wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku, podlegających ocenie zgodności w zakresie spełniania przez nie zasadniczych lub innych wymagań dotyczących ochrony środowiska, określonych w przepisach odrębnych.

Wykonywanie zadań kontrolnych

Kontrolę przestrzegania przepisów o ochronie środowiska wykonują: Główny Inspektor Ochrony Środowiska, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska oraz upoważnieni przez nich pracownicy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Należy pamiętać, iż przy wykonywaniu kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska inspektor uprawniony jest do:

- wstępu z niezbędnym sprzętem: (i) na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na którym prowadzona jest działalność gospodarcza, (ii) do środków

transportu; (iii) na teren niezwiązany z prowadzeniem działalności gospodarczej,

- pobierania próbek, przeprowadzania niezbędnych badań lub wykonywania innych czynności kontrolnych w celu ustalenia na terenie kontrolowanej nieruchomości, w obiekcie lub jego części, stanu środowiska oraz oceny tego stanu w świetle przepisów o ochronie środowiska, a także indywidualnie określonych w decyzjach administracyjnych warunków wykonywania działalności wpływającej na środowisko,
- żądania wstrzymania ruchu instalacji lub urządzeń oraz powstrzymania się od wykonywania innych czynności w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla pobrania próbek oraz przeprowadzenia badań i pomiarów,
- oceny sposobu eksploatacji instalacji lub urządzeń, w tym środków transportu,
- żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego,
- żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych, mających związek z problematyką kontroli,
- żądania okazania dokumentów niezbędnych do wymierzenia mandatu lub kary grzywny.

Upoważniony do kontroli inspektor jest uprawniony do poruszania się po terenie nieruchomości, obiektu lub ich części oraz środków transportu, bez potrzeby uzyskiwania przepustki oraz nie podlega rewizji osobistej, przewidzianej w regulaminie wewnętrznym kontrolowanej jednostki organizacyjnej; podlega on przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującym w kontrolowanej jednostce organizacyjnej.

✓ WAŻNE!

Z czynności kontrolnych inspektor sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub kontrolowanej osobie fizycznej. Protokół ten mają obowiązek podpisać: inspektor i kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub kontrolowana osoba fizyczna, którzy mogą wnieść do protokołu umotywowane zastrzeżenia i uwagi.

Należy pamiętać, że na podstawie ustaleń kontroli wojewódzki inspektor ochrony środowiska może:

- wydać zarządzenie pokontrolne do kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub osoby fizycznej,
- wydać na podstawie odrębnych przepisów decyzję administracyjną,
- wszcząć egzekucję, jeżeli obowiązek wynika z mocy prawa lub decyzji administracyjnej.

Istotne jest, iż zgodnie z ustawą do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje się odpowiednio przepisy Ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, ze zmianami), co oznacza w szczególności, iż:

- przedsiębiorcy, który poniósł szkodę na skutek przeprowadzenia czynności kontrolnych z naruszeniem przepisów prawa w zakresie kontroli działalności gospodarczej, przysługuje odszkodowanie,
- co do zasady organy kontroli mają obowiązek zawiadomienia przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli,
- kontrolę wszczyna się nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli; jeżeli kontrola nie zostanie wszczęta w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia,

wszczęcie kontroli wymaga ponownego zawiadomienia,

- czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej; kontrolę przeprowadza się w siedzibie kontrolowanego lub w miejscu wykonywania działalności gospodarczej oraz w godzinach pracy lub w czasie faktycznego wykonywania działalności gospodarczej przez kontrolowanego.

✓ WAŻNE!

Zgodnie z Ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r., Nr 16, poz. 93 ze zmianami) przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna, niebędąca osobą prawną, mającą zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

Koszty kontroli

Koszty kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska uregulowane zostały – jak już wspomniano na wstępie – w rozporządzeniu, które określa warunki i sposób ustalania kosztów ponoszonych w związku z prowadzeniem kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska.

✓ UWAGA!

Zgodnie z rozporządzeniem koszty ponoszone w związku z prowadzeniem kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska ustala się jako sumę kosztów pobierania próbek oraz wykonywania pomiarów i analiz, na podstawie których stwierdzono naruszenie wymagań ochrony środowiska.

Podstawę obliczania kosztów ponoszonych w związku z prowadzeniem kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska stanowią:

- stawka jednostkowa, będąca równowartością 2% przecięt-

nego wynagrodzenia miesięcznego za IV kwartał roku poprzedzającego dzień pobrania próbek lub wykonania pomiarów ogłoszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie odrębnych przepisów wydawanych do celów ustalania rewaloryzacji emerytur i rent,

- współczynnik odpowiadający poszczególnej czynności związanej z pobieraniem próbek, wykonywaniem pomiarów i analiz.

Wykaz czynności oraz współczynników odpowiadających poszczególnym czynnościom związanym z pobieraniem próbek, wykonywaniem pomiarów i analiz określony jest w załączniku do rozporządzenia.

Należy zwrócić uwagę, iż stosownie do rozporządzenia koszty przeprowadzenia czynności związanej z pobieraniem próbek, wykonywaniem pomiarów i analiz ustala się jako iloczyn (i) stawki jednostkowej, będącej równowartością 2% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego za IV kwartał roku poprzedzającego dzień pobrania próbek lub wykonania pomiarów, ogłoszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie odrębnych przepisów wydawanych do celów ustalania rewaloryzacji emerytur i rent oraz współczynnika odpowiadającego poszczególnej czynności związanej z pobieraniem próbek, wykonywaniem pomiarów i analiz.

Koszty ponoszone za pobieranie próbek, wykonywanie pomiarów i analiz, niewymienionych w załączniku do rozporządzenia, lub wykonywanych inną, zgodną z obowiązującymi przepisami w tym zakresie metodą, ustala się w sposób określony powyżej, przyjmując współczynniki ustalone dla czynności wykonywanych tą samą lub zbliżoną metodą.

✓ WAŻNE!

Przy ustalaniu kosztów kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska stosuje się stawkę jednostkową, będącą równoważnością 2% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego za IV kwartał roku poprzedzającego dzień pobrania próbek lub wykonania pomiarów, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, obowiązującą w dniu zakoń-

czenia pobierania próbek lub wykonywania pomiarów.

dr Michał Kuliński
advokat

§ Podstawa prawna:

– Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 kwietnia 2006 r. w sprawie warunków i sposobu ustalania kosztów kontroli (Dz.U. z 2006 r. Nr 71,

poz. 495 ze zmianami).

- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zmianami).
- Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, ze zmianami).
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, ze zmianami).

Finanse

Program dostosowawczy a opłaty za korzystanie ze środowiska

Obliczanie wysokości opłat za korzystanie ze środowiska jest jednym z najważniejszych elementów programu dostosowawczego, mającym charakter bodźca finansowego, przy czym musi dotyczyć całego przewidywanego okresu trwania programu i powinno być sporządzone z uwzględnieniem poszczególnych etapów.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.) – dalej zwana „Prawem ochrony środowiska” – reguluje w szczególności kwestie dotyczące opłat za korzystanie ze środowiska w programie dostosowawczym na okres realizacji programu dostosowawczego oraz skutków prawnych zrealizowania albo niezrealizowania programu dostosowawczego w odniesieniu do odroczonej opłaty za korzystanie ze środowiska w czasie trwania programu.

Definicja i treść programu dostosowawczego

Co to jest program dostosowawczy? Program dostosowawczy jest wypracowanym indywidualnie, szczegółowym harmonogramem rzeczowo-finansowym realizacji obowiązków związanych z ochroną środowiska przez prowadzącego instalację.

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska celem programu dostosowawczego jest doprowadzenie do jak najszybszego zrealizowania obowiązujących wymagań ochrony środowiska przez instalacje, które ze względów technologicznych lub ekonomicznych nie mogą osiągnąć tych wymagań w terminach przewidzianych przez przepisy powszechnie obowiązujące, a za utrzymaniem eksploatacji instalacji przemawia interes publiczny.

Ustalenie treści programu dostosowawczego poprzedza postępowanie negocjacyjne, co pozwala na wzięcie pod uwagę sytuacji danego zakładu lub podmiotu, jak również wymagań środowiskowych.

✓ WAŻNE!

Program dostosowawczy jest integralną częścią pozwolenia zintegrowanego.

Treść projektu programu dostosowawczego

Stosownie do przepisu art. 427 ust. 1 Prawa ochrony środowiska projekt programu dostosowawczego powinien zawierać:

- wskazanie i opis wszystkich przedsięwzięć, których realizacja zapewni spełnienie wymagań wynikających z najlepszych dostępnych technik oraz usunięcie

szkód spowodowanych eksploatacją instalacji,

- harmonogram realizacji konkretnych przedsięwzięć w okresie realizacji programu, ze wskazaniem etapów,
- przewidywane koszty realizacji poszczególnych etapów,
- proponowane warunki emisji na poszczególnych etapach realizacji przedsięwzięcia,
- proponowane ewentualne sankcje pieniężne za niezrealizowanie poszczególnych etapów przedsięwzięcia

oraz – co szczególnie istotne ze względu na omawianą problematykę – proponowany zakres odroczenia terminu płatności opłat za korzystanie ze środowiska w okresie realizacji programu.

✓ WAŻNE!

Odroczenie terminu płatności opłat za korzystanie ze środowiska może dotyczyć najwyżej 70% ich przewidywanej wysokości.

Treść programu dostosowawczego

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska zakończenie negocjacji i ustalenie treści programu dostosowawczego następuje w formie podpisania protokołu w sprawie porozumienia dotyczącego treści programu, przy czym protokół powinni

podpisać wszyscy uczestnicy negocjacji.

Po otrzymaniu uzgodnionego programu dostosowawczego oraz protokołu stwierdzającego zawarcie porozumienia co do treści tego programu wojewoda zatwierdza w drodze decyzji program dostosowawczy oraz wydaje pozwolenie zintegrowane na warunkach określonych w programie dostosowawczym.

W decyzji o wydaniu pozwolenia zintegrowanego marszałek województwa dodatkowo orzeka o odroczeniu terminu płatności opłat za korzystanie ze środowiska w procencie uzgodnionym w programie dostosowawczym na okres realizacji programu dostosowawczego.

Kwestia odroczenia terminu płatności opłat za korzystanie ze środowiska skutkuje pomniejszeniem wpływów na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

WAŻNE!

Ponadto w wydaniu pozwolenia zintegrowanego marszałek województwa – poza orzeczeniem we wskazanej powyżej kwestii odroczenia terminu płatności opłat za korzystanie ze środowiska – zobowiązuje prowadzącego instalację do realizacji programu dostosowawczego oraz wskazuje obowiązek poniesienia sankcji wskazanych w programie, w przypadku niezrealizowania jego postanowień.

W tym miejscu, w związku z problematyką dotyczącą opłat za korzystanie ze środowiska, należy podkreślić, iż wojewoda ma ustawowy obowiązek odmowy wydania pozwolenia zintegrowanego, jeżeli – w szczególności – odroczenie realizacji opłat za korzystanie ze środowiska dotyczy powyżej 70% przewidywanej wysokości tych opłat.

UWAGA!

Odmowa wydania pozwolenia zintegrowanego z powodu sytuacji, gdy odroczenie realizacji opłat za korzystanie ze środowiska dotyczy powyżej 70% przewidywanej wysokości tych opłat ma mieć formę decyzji administracji.

Skutki prawne zrealizowania lub niezrealizowania programu dostosowawczego

Skutków prawnych zrealizowania albo niezrealizowania programu dostosowawczego w odniesieniu do odroczonej opłaty za korzystanie ze środowiska w czasie trwania programu dotyczy przepis art. 440 Prawa ochrony środowiska. Elementem programu dostosowawczego powinno być – jak wiadomo – odroczenie terminu płatności takich opłat, przy czym uzgodnienie w czasie negocjacji zakresu takiego odroczenia skutkuje zobowiązaniem wojewody do wprowadzenia odpowiednich postanowień do treści pozwolenia zintegrowanego.

Skutki prawne odroczenia mają być ustalane według zasad ogólnych, czyli zgodnie z przepisami art. 319-321 Prawa ochrony środowiska, co oznacza w szczególności, że:

- zrealizowanie programu w przewidzianym czasie pozwoli na odliczenie od odroczonej opłaty sumy środków własnych wydatkowanych na jego realizację,
- w przypadku niedotrzymania terminu odroczone opłaty powinny być spłacone wraz z odsetkami za zwłokę.

Orzekanie w sprawie odroczonej opłaty należy do marszałka województwa, przy czym należy w tym zakresie uwzględnić ogólną właś-

ciwość w tego rodzaju sprawach, określoną w przepisie art. 316 Prawa ochrony środowiska, zgodnie z którym organem właściwym w sprawach odraczania terminu płatności opłaty za korzystanie ze środowiska, a także jej zmniejszania i umarzania, jest marszałek województwa, a w sprawach administracyjnych kar pieniężnych – wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

Ze względu na fakt, że ogólny nadzór nad realizacją pozwolenia zintegrowanego wydanego z uwzględnieniem programu dostosowawczego sprawuje wojewoda, w literaturze przedmiotu uznaje się, iż wojewoda jest zobowiązany do przekazywania marszałkowi odpowiednich informacji.

Rozliczenie odroczonej opłaty

Rozliczenie odroczonej opłaty za korzystanie ze środowiska powinno nastąpić po zakończeniu programu, przy czym zakończenie programu dostosowawczego następuje przede wszystkim w wyniku jego zrealizowania.

Należy jednak pamiętać, iż Prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość zakończenia programu dostosowawczego w wyniku jego decyzji o uchyleniu pozwolenia zintegrowanego, wydanego w wyniku postępowania negocjacyjnego. Zgodnie z przepisem art. 441 ust. 4 Prawa ochrony środowiska w razie stwierdzenia, że określony etap nie został zrealizowany, mimo upływu 6 miesięcy od przewidywanego w programie dostosowawczym terminu, marszałek województwa, co do zasady, ma obowiązek wydania decyzji o uchyleniu pozwolenia zintegrowanego wydanego w wyniku postępowania negocjacyjnego.

Masz pytanie do naszych ekspertów?

Chcesz uzyskać więcej informacji na wybrany temat?

Napisz do Redakcji! e-mail: kordowska@dashofer.pl

WAŻNE!

Uchylenie pozwolenia zintegrowanego wydanego w wyniku postępowania negocjacyjnego zwalnia z obowiązku zapłaty sankcji pieniężnych za niezrealizowanie etapów kończących się po dniu uchylenia pozwolenia.

Należy także zwrócić uwagę na stanowisko prezentowane w literaturze przedmiotu, zgodnie z którym orzeczenie o odroczeniu terminu

płatności opłat za korzystanie ze środowiska w procencie uzgodnionym w programie dostosowawczym na okres realizacji programu dostosowawczego wyklucza skorzystanie z możliwości (przewidzianej w przepisie art. 320 ust. 2 Prawa ochrony środowiska) wydania decyzji zobowiązującej do spłaty odroczonych opłat w czasie trwania programu, czyli w przypadku opóźnienia w realizacji jednego z etapów,

ale w zakresie niepowodującym jeszcze zakończenia programu przez marszałka województwa.

dr Michał Kuliński
advokat

§ Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zmianami).

Pytania i odpowiedzi

Jakie kary grożą za brak systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych?

Zgodnie z artykułem 10 Ustawy o odpadach (Dz.U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 ze zmianami) podmiot prowadzący działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych jest zobowiązany do selektywnego odbierania odpadów oraz ograniczania ilości odpadów ulegających biodegradacji, kierowanych do składowania.

W przypadku, gdy gminna jednostka lub przedsiębiorstwo prowadzące działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości nie wywiązuje się z obowiązku zorganizowania systemu selektywnego zbierania odpadów musi ponieść opłatę sankcyjną w wysokości od 10 do 40 tysięcy złotych.

Nie wywiązując się z obowiązku ograniczenia masy odpadów komu-

nalnych ulegających biodegradacji, kierowanych do składowania, podmiot musi wnieść opłatę sankcyjną w wysokości 40-200 tysięcy złotych.

Termin płatności opłat sankcyjnych wynosi 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. ■

Redakcja

Wykaz zmian w prawie

Zmiany w prawie	
Data wejścia w życie	
15 września 2009 r.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2009 r. w sprawie sprawozdania do tworzenia Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (Dz.U. Nr 141, poz. 1154).
10 września 2009 r.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 lipca 2009 r. w sprawie rodzajów instalacji objętych wspólnym systemem handlu uprawnieniami do emisji (Dz.U. Nr 136, poz. 1120).
21 sierpnia 2009 r.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz.U. Nr 124, poz. 1033).

Opłaty i fundusze w ochronie środowiska

WYDAWCA: Verlag Dashofer Sp. z o.o., ul. Senatorska 12, 00-082 Warszawa
tel.: (+48 22) 559 36 01 ~ 05, 559 36 43, faks: 829-27-00, 829-27-27

Redaktor odpowiedzialny: Anna Kordowska, kordowska@dashofer.pl, www.dashofer.pl

Redakcja i korekta techniczna: Jolanta Stypułkowska. Skład: Dariusz Ziach. Druk: Semafic, Warszawa

Prenumerata: kwartalna 65 zł + 22% VAT, roczna 231,40 zł (10% taniej) + 22% VAT.

Wpłaty kierować na rachunek:

Verlag Dashofer Sp. z o.o. Bank Handlowy S.A., nr 90-10301508-000000800916003.

Redakcja odpowiada na łamach gazety na wybrane pytania Czytelników przesłane faksem lub pocztą.

© 2009 Dashofer Holding Ltd & Wydawnictwo Verlag Dashofer. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Przedruk w całości lub we fragmentach i rozpowszechnianie bez zgody wydawcy zabronione.

Ze względu na stałe zmiany w polskim prawie oraz niejednolite interpretacje przepisów

Wydawnictwo nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone informacje.